

PORADNIK POMOC PRAWNA PORADY OBYWATELSKIE MEDIACJA

JAK KORZYSTAĆ Z BEZPŁATNYCH PORAD PRAWNYCH

Opracowanie: adwokat Sebastian Kamiński

© 2004 - 2022 Nasz Prawnik. Wszelkie prawa zastrzeżone

Jaki rodzaj pomocy jest świadczony w ramach bezpłatnych usług?:

- **udzielanie informacji podstawowych** np. o właściwości sądu, skorzystania z odpowiedniego druku lub formularza, udania się do właściwej instytucji lub urzędu, zwrócenia się o pomoc do odpowiedniej instytucji lub organizacji, terminach ustawowych, trybie załatwienia sprawy, konieczności zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa itp.;
- **udzielanie porad prawnych** - analiza prawna stanu faktycznego i rozwiązanie problemu, pomoc i ukierunkowanie w dalszych działaniach, udzielenie wskazówek i sugestii, gdy jest to niezbędne wskazanie podstaw prawnych;
- **udzielanie porad obywatelskich** - analiza stanu faktycznego i indywidualnej sytuacji osoby zwracającej się o pomoc, porady mające na celu podniesienie świadomości osoby potrzebującej o przysługujących jej prawach, uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązaniu problemu, sporządzenia planu działania, pomoc w odzyskaniu samodzielności życiowej.

Czego nie obejmuje pomoc w ramach systemu bezpłatnych porad prawnych?

- sporządzania opinii prawnych (w szczególności sygnowanych przez prawnika),
- stałej obsługi prawnej,
- pomocy przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą,
- pomocy podmiotom prowadzącym inną działalność,
- sporządzania pism wymagających dużego nakładu pracy i dogłębnej znajomości materiału sprawy tj. apelacje, skargi kasacyjne,
- reprezentowania przed sądami, urzędami i innymi instytucjami.

Kto udziela i gdzie udzielane są bezpłatne porady prawne i obywatelskie?

- podmioty prywatne (portale internetowe np. <https://www.darmoweporady.pl>, kancelarie prawne),
- system porad finansowany z budżetu Państwa np. <https://obywatel.gov.pl>) PUNKTY W URZĘDACH MIAST I GMIN W CAŁYM KRAJU - adwokaci, radcowie prawni, organizacje pozarządowe - społeczne (fundacje, stowarzyszenia)
- biura poselskie i senatorskie,
- Państwowa Inspekcja Pracy,
- studenckie poradnie prawne.

Gdzie nie muszą udzielać porad prawnych a możesz otrzymać wyłącznie podstawowe informacje prawne i porady obywatelskie?

- biura obsługi interesanta w sądach,
- biura poselskie i senatorskie,
- federacje konsumentów,
- ośrodki pomocy społecznej,
- ośrodki pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem,
- ośrodki interwencji kryzysowej,
- powiatowe centra pomocy rodzinie,
- powiatowe urzędy pracy,
- rzecznicy praw konsumentów,
- urzędy,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- związki zawodowe,
- rzecznicy praw pacjenta,
- adwokaci i radcy prawni podczas akcji dni darmowych porad,
- notariusze podczas akcji cyklicznych (w zakresie dotyczącym czynności notarialnych).

W jakim języku udzielana jest pomoc?

Pomoc prawna jest udzielana zasadniczo w języku polskim, gdyż jest skierowana do obywateli polskich. Prawnicy obsługujący punkty pomocy nie mają obowiązku udzielania porad w innym językach niż polski, ani też pomocy wymagającej wiedzy o innych niż krajowy systemach prawnych.

Do kogo są skierowane darmowe porady prawne?

Zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej (art. 4 ust. 1) bezpłatna pomoc i poradnictwo obywatelskie przysługuje osobie, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnych usług prawnych oraz osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą o ile nie zatrudniała ona innych osób w ciągu ostatniego roku. Zatem co do zasady nie są uprawnione osoby, które stać na poniesienie kosztów takich usług, jak też prężnie działający przedsiębiorcy.

Jeśli jesteś w stanie ponieść koszt usługi, udzielenie jej bezpłatnie zależy od woli podmiotu udzielającego porad. Ale w takich przypadkach należy się liczyć z tym, że usługa będzie świadczona za odpłatnością. System bezpłatnej pomocy prawnej nie służy do uzyskiwania porad kosztem prawników świadczących swoje usługi. Prawnik to także przedsiębiorca i ma prawo do pobierania wynagrodzenia za świadczone usługi, ponosi także jak wszyscy inni przedsiębiorcy koszty prowadzonej działalności gospodarczej. Próby wykorzystywania systemu bezpłatnej pomocy prawnej prowadzą do destabilizacji całego systemu bezpłatnego poradnictwa i tworzenia się patologii w tym systemie.

Formy udzielania darmowych porad prawnych?

- ustna (w punktach pomocy, w kontakcie bezpośrednim),
- telefoniczna,
- pisemna (w formie szybkiej korespondencji e-mail),
- pisemna w przypadkach gdy możliwa jest pomoc w sporządzeniu pism lub wypełnieniu formularzy, deklaracji, oświadczeń,
- w formie broszur lub poradników (informacje prawne).

W jaki sposób korzystać z pomocy:

- w przypadku chęci skorzystania z porad on-line - wystarczy wypełnić formularz i przestać zapytanie, postępować zgodnie z dalszymi instrukcjami,
- w przypadku konsultacji bezpośrednich - umówić się na termin wizyty w punkcie obsługi,
- przygotować i zabrać ze sobą istotne dla sprawy dokumenty,
- poinformować o wszelkich dotychczas podjętych krokach i działaniach,
- zanotować wszelkie istotne uzyskane informacje,
- stosować się do udzielonych wskazówek i porad,
- w razie dalszego istnienia problemu, ponownie korzystać z pomocy, aż do całkowitego załatwienia sprawy.

Korzystając z bezpłatnych porad prawnych konieczne jest podpisanie oświadczenia o tym, że nie jest się w stanie ponieść kosztów odpłatnych usług, jak również podanie podstawowych informacji o swojej sytuacji tj. zarobkach, miejscu zamieszkania, numerze PESEL. W systemach porad on-line oświadczenia takie są składane przy wypełnianiu formularza wysyłającego zapytanie.

Czego nie powinna robić osoba potrzebująca pomocy prawnej?

- zwlekać z udaniem się po pomoc,
- lekceważyć istniejącego problemu,
- rezygnować z poszukiwania pomocy,
- działać na własną rękę,
- wstydzić się problemów i swojej sytuacji materialnej,
- obawiać się konsekwencji prawnych,
- obawiać się ujawnienia prywatnych informacji.

Kto udziela porad prawnych?

Porad prawnych w punktach pomocy oraz za pośrednictwem portali internetowych udzielają adwokaci i radcy prawni z odpowiednim stażem pracy i doświadczeniem w zawodzie. Może się zdarzyć, że osoba udzielająca porad w wybranym punkcie pomocy nie specjalizuje się w dziedzinie z jaką się zwracamy o pomoc. Jest to zupełnie zrozumiałe, bowiem nie każdy prawnik obsługujący dany punkt pomocy musi mieć wiedzę z każdej dziedziny. Jest to wręcz niemożliwe. Wówczas najlepiej skorzystać ze wskazówek takiej osoby, kiedy i gdzie możliwe będzie uzyskanie pomocy od osoby danej specjalizacji.

W innych miejscach (urzędach, instytucjach) informacji prawnych lub porad mogą udzielać osoby nie będące prawnikami (urzędnicy, doradcy) ale mające dużą wiedzę praktyczną. Takie informacje są również na ogół bardzo cenne, jednakże w zakresie prawnym wskazane jest by uzyskane informacje zweryfikować. Porady uzyskiwane od studentów, wolontariuszy i doradców prawnych winna być z dużym prawdopodobieństwem zweryfikowana i należy uzyskane w ten sposób informacje traktować jedynie jako jedno ze źródeł informacji. Jest to bowiem pomoc od osób nie posiadających żadnego doświadczenia zawodowego.

Czy w punkcie pomocy prawnej ktoś dba o poufność informacji?

Tak. Punkty pomocy prawnej są tak zorganizowane, by chronić w możliwie maksymalny sposób poufność przekazywanych informacji i prywatność osoby korzystającej. Ale należy pamiętać, że także od osoby korzystającej z pomocy wymagane jest zachowanie umiaru w kontakcie. Nie jest zatem wskazane podnoszenie głosu w emocjach lub rozmawianie o swoim problemie z innymi osobami oczekującymi przed punktem porad.

W systemie porad on-line podmioty udzielające pomocy chronią wszelkie informacje uzyskane przy świadczeniu pomocy, jak i treść opracowanej porady prawnej.

Czy mogę skorzystać z pomocy odpłatnej prawnika udzielającego pomocy w punkcie bezpłatnych porad?

Tak. Zlecenie usług prywatnie wybranemu prawnikowi jest jak najbardziej możliwe zarówno w punkcie pomocy jak i w kontakcie mailowym (pomoc on-line). Warunki i odpłatność jest wówczas ustalana w drodze indywidualnej umowy z prawnikiem.

Jakie są korzyści z korzystania z porad on-line?

Przede wszystkim nie każdy problem prawny wymaga udania się osobiście do punktu porad prawnych. To także oszczędność czasu i kosztów (dojazd, oczekiwanie), oszczędzenie sobie stresu lub krępującej sytuacji. Należy brać pod uwagę, że w punkcie porad prawnych czeka jeden prawnik danej specjalizacji, zaś w systemie porad on-line zapytanie może być skierowane do odpowiedniego specjalisty i to ta osoba od razu będzie udzielała pomocy.

Ponadto w punkcie porad prawnych uzyskane informacje najczęściej są przekazane ustnie. Może to utrudniać ich zapamiętanie lub nawet poprawne zrozumienie. W systemie porad on-line informacje możemy odczytać ponownie i wielokrotnie, także po dłuższym czasie. Możemy poradę zarchiwizować.

W przypadku porad bezpośrednich w punkcie w razie dodatkowych pytań musimy ponownie udać się do punktu. Najczęściej wówczas punkt będzie obsługiwany już przez inną osobę (dyżury) co uniemożliwi kontynuowanie udzielania pomocy przez tę osobę znającą problem.

W systemie porad on-line z kontynuowaniem usługi nie ma żadnego problemu, gdyż podmiot udzielający porady w szybki i łatwy sposób może odtworzyć treść dotychczasowej korespondencji i może ją niezwłocznie kontynuować. W ten sposób może być niezwłocznie udzielana dalsza pomocy do wyczerpania tematu.

